

FLAGA

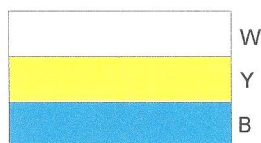
BIULETYN POLSKIEGO TOWARZYSTWA WEKSYLOLOGICZNEGO

ISSN 1509-2429

Numer 8
marzec - kwiecień
2000

POLSKIE FLAGI SAMORZĄDOWE (5)

W piątym odcinku cyklu rozpoczynamy prezentację flag z trzema równymi pasami poziomymi. Różnorodność układów barw jest w tym przypadku znaczna. Na 150 możliwych kombinacji, jakie daje 6 podstawowych kolorów, na polskich flagach samorządowych występuje 49. Ten wzór flag, podobnie jak opisywanych wcześniej dwupasowych, także pochodzi z niemieckiej tradycji weksyliów municypalnych. W tym przypadku barwy herbu przenoszono na płat flagi według reguły, iż górny pas jest w barwie godła, środkowy w barwie pola tarczy herbowej, a dolny w barwie innych elementów godła.

DĘBLIN

(woj. lubelskie)

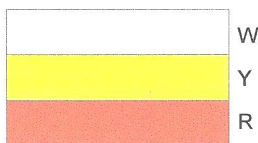
W dniu 2 marca 1993 r. Rada Miejska przyjęła uchwałę w sprawie herbu i chorągwi miasta. Autorem projektów symboli Dębina jest p. Dariusz Dessauer. Zastosowano terminologię typową dla opracowań Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Heraldycznego: podstawowe weksylium nazwano chorągwią, a uzupełnione herbem – flagą. Barwy określono jako „srebrna, złota i

błękitna”. Proporcje płata 5:8.

ŁAPY

(woj. podlaskie)

Flagę przyjęto uchwałą Rady 1 grudnia 1992 r. Barwy, pochodzące od herbu, określono jako „biały, żółty i błękitny”. Proporcje płata 5:8.

BIAŁYSTOK

(woj. podlaskie)

Dnia 27 maja 1996 r. Rada Miejska podjęła uchwałę w sprawie chorągwi i flagi miasta Białegostoku. W

tym przypadku także zastosowano błędną terminologię propagowaną przez Polskie Towarzystwo Heraldyczne, gdzie flaga jest „uroczystą odmianą chorągwi” i różni się od niej dodaniem herbu. Barwy określono, jako „biała, żółta i czerwona”. Proporcji płata nie określono liczbowo. Na rysunku stanowiącym załącznik do uchwały wynosi ona 5:8.

BLEDZEW

(gmina wiejska, woj. lubuskie)

Flagę w barwach ściśle związanych z herbem wprowadzono uchwałą Rady 14 maja 1996 r. Kolory określono, jako „biały, żółty i czerwony”, a proporcje płata na 5:8.

GRODKÓW

(woj. opolskie)

Flagę, której kolory określono jako „biały, żółty i czerwony”, ustanowiono specjalną uchwałą Rady Miejskiej w dniu 23 lutego 1994 r. Może występować także w wersji z herbem. Do 1945 r. używano barw białoczerwonych.

GUBIN

(woj. lubuskie)

Flaga używana jest od 1978 r., a podstawą formalną jej wprowadzenia była wówczas zgoda Urzędu Wojewódzkiego w Zielonej Górze. Do dziś nie ma oficjalnego umocowania w uchwale Rady ani w statucie. Kolory określa się jako „biały, żółty i czerwony”. Nie ma określonych proporcji płata.

JERZMANOWICE-PRZEGINIA

(gmina wiejska, woj. małopolskie)

Dnia 8 lipca 1997 r. Rada Gminy podjęła uchwałę o symbolach gminy. Projekty wykonał lubelski oddział Polskiego Towarzystwa Heraldycznego. Zastosowano typową dla PTH terminologię, gdzie flaga jest „uroczystą odmianą chorągwi” i różni się od niej dodaniem herbu. Barwy określono, jako „biała, żółta i czerwona”, a proporcje płata na 5:8.

WARSZAWA-TARGÓWEK

(gmina warszawska)

Flagę ustanowiono odrębną uchwałą dnia 13 listopada 1997 r. Barwy, związane z herbem, określone są jako „biała, żółta i czerwona”. Proporcji płata nie określono.

BARANÓW

(gmina wiejska, woj. wielkopolskie)

Flaga ustanowiona uchwałą Rady Gminy z dnia 14 lipca 1992 r. Projektantem jest p. Zygmunt Piasecki, członek PTW. Barwy flagi wywodzą się ściśle z barw herbu i określone są, jako „biały, niebieski i żółty”. Proporcje płata 5:8.

REŃSKA WIEŚ

(gmina wiejska, woj. opolskie)

Flaga (zwana chorągwią) przyjęta – razem z innymi symbolami – 29 grudnia 1995 r. uchwałą Rady Gminy. Z zagmatwanego opisu wynika, że barwy to „srebrna, błękitna i ciemnego złota”. Proporcje płata nie określone.

SKWIERZYNA

(woj. lubuskie)

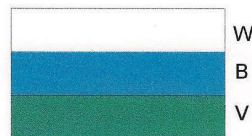
Flagę o kolorystyce ściśle powiązanej z herbem wprowadzono do statutu miasta przed 1995 r. Barwy określone są, jako „złoty

(żółty), niebieski i srebrny (biały)”. Proporcje płata 5:8.

ZGIERZ

(gmina wiejska, woj. łódzkie)

Flaga i herb gminy zostały wprowadzone uchwałą Rady dnia 1 czerwca 1996 r. Barwy flagi, wywodzące się z herbu, określono, jako „biała, błękitna i złota”. Nie podano proporcji płata.

KĘPNO

(woj. wielkopolskie)

Flagę, której barwy określono jako „biały, niebieski i zielony” ustanowiono uchwałą Rady z dnia 12 lutego 1990 r. Wywodzą się one z herbu miasta. Proporcje płata 5:8.

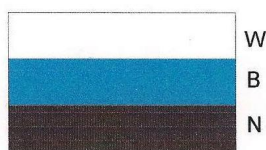
Flaga zaprojektowana została przez członka PTW, p. Zygmunta Piaseckiego.

NAREWKA

(gmina wiejska, woj. podlaskie)

Dnia 25 kwietnia 1996 r. Rada Gminy podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia znaków gminy. Projekty wykonał lubelski oddział Polskiego Towarzystwa Heraldycznego. Zastosowano typową dla PTH terminologię, gdzie flaga jest „uroczystą odmianą chorągwi” i różni się od niej dodaniem herbu. Barwy określono, jako

„biała, błękitna i zielona”, a proporcje płata na 5:8.

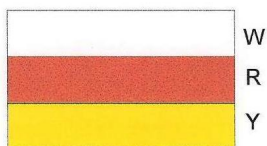

RYCHTAL

(gmina wiejska, woj. wielkopolskie)

Flagę, której barwy ściśle związane są z herbem gminy, ustanowiono uchwałą Rady z dnia 2 lipca 1996 r. Proporcje płata 5 : 8. Barwy określono, jako „biała, niebieska i czarna”.

Flaga zaprojektowana została przez członka PTW, p. Zygmunta Piaseckiego.

OSTRZESZÓW

(woj. wielkopolskie)

Uchwałą Rady Miejskiej z 27 września 1990 r. wprowadzono flagę, której barwy określono jako „biały, czerwony i żółty”. Proporcje płata 5:8. Barwy flagi wywodzą się z herbu miasta.

OŚNO LUBUSKIE

(woj. lubuskie)

Flagę wprowadzono 19 listopada 1996r. Barwy („biała, czerwona, żółta”) przyjęto -jak podano- „według danych historycz-

nych”. Flagę w tych barwach używano do 1945 r. Aktualne proporcje płata 5:8.

BRZESKO

(woj. małopolskie)

Flaga używana od początku lat dziewięćdziesiątych została formalnie wprowadzona do statutu 14 lutego 1996 r. Barwy określone jako „biało-czerwono-granatowe”. Proporcje płata 3:8 (!).

CHOSZCZNO

(woj. zachodniopomorskie)

Flagę ustanowiono specjalną uchwałą Rady Miasta z 26 czerwca 1993 r. Barwy określono, jako „biała, czerwona i zielona”. Proporcji płata nie określono liczbowo, lecz z załącznika graficznego wynika, że wynoszą one 2:3.

Kolorystyka ściśle związana z herbem.

SUCHA BESKIDZKA

(woj. małopolskie)

W przyjętym 25 października 1990 r. statucie zapisano, że „barwą miejską jest

kolor biało - czerwono - zielony”. Jest to jedyny oficjalny zapis oficjalny, który – jak podają władze miasta – jest podstawą do stosowania flag miejskich.

WIELEŃ

(woj. wielkopolskie)

Uchwałą Rady z dnia 29 lutego 1997 r. wprowadzono nowy wizerunek herbu miasta oraz flagę w barwach ściśle z herbem związanym. W tekście uchwały oraz statutu nie ma żadnych zapisów dotyczących flagi. Jedynie w załączniku graficznym do wspomnianej uchwały znajduje się barwny wizerunek flagi o proporcjach ok. 5:8.

ŻMIGRÓD

(woj. dolnośląskie)

Wzór flagi określono w statucie przyjętym 16 lutego 1996 r, gdzie zapisano, iż flaga gminy jest „w kolorach białym, czerwonym i zielonym”, a proporcje płata wynoszą 5:8. Barwy pochodzą z herbu miasta.

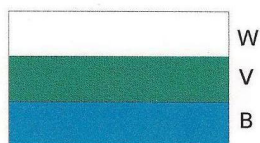

LUBAWA

(gmina wiejska, woj. warmińsko-mazurskie)

W statucie uchwalonym w 1996 r. ustanowiono flagę w barwach „biało-zielono-żółtych” (pochodzących z

herbu miasta), o proporcjach płata 5:8.

LUBAWKA

(woj. dolnośląskie)

Flagę wprowadzono wraz z uchwaleniem statutu miasta i gminy w dniu 27 lutego 1996 r. Powiązane z herbem barwy określono jako „biały, jasno-zielony i niebieski”. Flaga występuje także w wariantach z herbem umieszczonym pośrodku płata. Proporcje 5:8.

ORNETA

(woj. warmińsko-mazurskie)

W statucie uchwalonym 21 czerwca 1995 r. zapisano, że „flagą miasta jest prostokątny biało-czarno-zielony płat tkaniny”. Barwy pochodzą z herbu miasta. Proporcji płata nie określono liczbowo. natomiast w załączniku do statutu znajduje się wizerunek flagi, z którego wynikają proporcje 2:5.

CZAPLINEK

(woj. zachodniopomorskie)

Dnia 2 lipca 1990 r. Rada uchwaliła wzór herbu oraz barwy gminy, które określono jako „złoto-biało-błękitne”. 7 sierpnia 1991 r. przyjęto uchwałę w sprawie symboli samorządowych, w której wprowadzono m.in. chorągiew gminy w powyższych barwach, zaznaczając, iż złoto może być zastąpione barwą żółtą. Po dwóch latach, 28 sierpnia 1993 r. podjęto uchwałę, w której – obok chorągwi – wprowadzono flagę miejską, różniącą się od chorągwi dodaniem herbu.

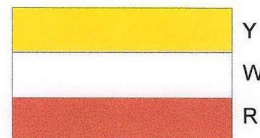
W statucie miasta i gminy przyjętym 27 listopada 1996 r. znajdują się zapisy wynikające ze wszystkich wymienionych uchwał. Zapisy w uchwałach i statucie precyzyjnie określają zasady używania obu weksyliów, nie podają jednak proporcji płata.

JÓZEFÓW

(gmina wiejska, woj. lubelskie)

Rada Gminy przyjęła 25 marca 1997 r. uchwałę w sprawie herbu, w której zawarto zapisy także o innych symbolach. Chorągiew – wg uchwały – „odzwierciedla barwy herbu”: żółtą, srebrną i błękitną. Flagą natomiast jest Cho-

ragiew z herbem umieszczonym na środku. zapisy w uchwale dopuszczają zastępowanie złota barwą żółtą (ale srebra barwą białą nie!). Proporcje płata 5:8.

Y-W-R

BIELSKO-BIAŁA

(woj. śląskie)

Rada Miejska w Bielsku-Białej uchwalała z dnia 23 kwietnia 1996 r. ustanowiła flagę miasta oraz honorową flagę miasta. Flaga ma barwy: „żółtą, białą i czerwoną” i proporcje płata 5:8. Flaga „honorowa”, nosząca cechy flagi urzędowej, różni się szerokością pasów i umieszczeniem pośrodku herbów miasta.

GOŚCINO

(gmina wiejska, woj. zachodniopomorskie)

Dnia 15 lutego 1996 r. Rada Gminy uchwaliła statut, w którym znalazły się zapisy dotyczące chorągwi i flagi. Zastosowano terminologię typową dla projektów oddziału lubelskiego Polskiego Towarzystwa Heraldycznego, gdzie flaga jest „uroczystą odmianą chorągwi” i różni się od niej dodaniem herbu. Barwy określono, jako „złota, srebrna i czerwona”, a proporcje płata na 5:8.

Jacek Skorupski

W numerze 6 naszego biuletynu zamieściliśmy w całości tekst ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej. Uważny czytelnik z pewnością zauważył, że w ustawie tej opisano i zamieszczono wzory tylko lewych stron „chorągwi pułkowej w piechocie” i „chorągwi pułkowej w jeździe”. Błędu tego nie sprostowano, lecz wzory obu stron tych sztandarów zostały w 1921 roku przedstawione w barwnej broszurze *Godło i barwy Rzeczypospolitej Polskiej, Armories et Couleurs de la République Polonaise*, opracowanej przez Stanisława Łozę.

Wprawdzie broszura ta nie ma rangi ustawy czy rozporządzenia, lecz przedstawione w niej wzory sztandarów były uzgodnione z władzami wojskowymi, a całość opracowały i wydały Zakłady Graficzne Ministerstwa Spraw Wojskowych. Zamieszczony pod numerem 10b wzór sztandaru z zaznaczeniem wielkości poszczególnych elementów musiał być zatwierdzony przez ministra. Oficjalny charakter broszury podkreśla fakt, że tekst był po polsku i francusku, a więc przeznaczono ją między innymi dla odbiorców zagranicznych.

Ze względu na ten charakter broszury zamieszczamy całość tekstu oraz wzory sztandarów, które były we wspomnianej ustawie pominięte lub niedokładne. Wysoki koszt reprodukcji barwnej nie pozwala nam na przedstawienie ich w kolorze. Dlatego barwy opisujemy:

Na białym płacie krzyż kawalerski czerwony z wąskim srebrnym obramowaniem. Orzeł srebrny z koroną, dziobem i szponami złotymi. Wszystkie wieńce, frędzla, cyfry, dewiza i gwoździe złote. Tarcze białe w złotym obramowaniu i ze złotą linią wewnątrz.

Głowica metalowa, orzeł i puszka barwy srebrnej, a korona, dziób i szpony orla złote. Wstęga białoczerwona.

In the law of 1 August 1919 (see nr 6 of our bulletin) only the left side (reverse) of the infantry and cavalry colours were presented. One may even say that black and white pictures resembled draughts rather than models. The models of these colours were presented in colour in a brochure *Godło i barwy Rzeczypospolitej Polskiej, Armories et Couleurs de la République Polonaise* prepared by Stanisław Łoza and published in 1921 by the Graphic Enterprises of the Ministry of Military Affairs.

There is no doubt that the models were prepared after discussions on a high level in the Ministry of Military Affairs and the detailed picture with dimensions (nr 10b) was approved by the Minister. The bilingual text (Polish and French) is an indication that the brochure was designed to be an official presentation of Polish symbols both for Polish and foreign authorities.

From this authoritative brochure we present the whole text and models for infantry and cavalry colours. Since we can not afford to present them in colours here is detailed description of colours:

White field with red knight's cross fimbriated silvery. The eagle is silvery, the crown, beak and talons are golden. All wreaths, fringe, numerals, letters, and nails are golden. The shields are white fimbriated golden and having golden line inside.

The metal finial is composed of silvery eagle with golden crown, beak and talons, standing on a silvery box. The ribbon is white and red.

Godło i barwy narodowe, na mocy uchwały Sejmu Ustawodawczego z dnia 1 sierpnia r. 1919 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 69, z dn. 28 sierpnia 1919 r., poz. 416), są następujące:

GODŁO.

W pola czerwonym orzeł srebrny z głową zwróconą w prawo, ze skrzydłami wzniesionemi do góry, z dziobem, szponami i koroną złotemi (fig. 1, 2, 3, 5).

BARWY.

Dwa pasy równoległe podłużne, z których górny biały, a dolny czerwony (fig. 4).

6

Les armoiries et couleurs nationales d'après la loi du 1 août 1919 votée par l'Assemblée Constituante (Bulletin des lois de la République Polonaise Nr. 69 du 28 août 1919) sont les suivantes:

ARMOIRIES.

De gueules à l'aigle éployée d'argent, becquée, membrée et couronnée d'or (fig. 1, 2, 3, 5).

COULEURS.

Deux bandes horizontales superposées: la supérieure blanche et l'inférieure rouge (fig. 4).

V

OBJAŚNIENIA.—LÉGENDE.

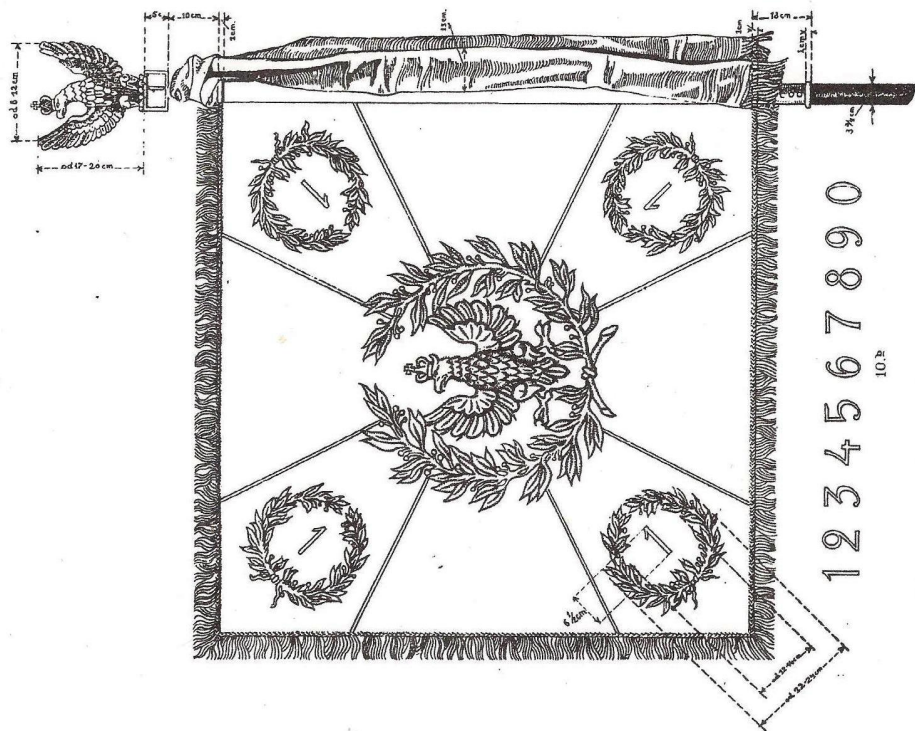
1. Pieczęć wielka Rzeczypospolitej.
Grand sceau de la République.
2. Pieczęć Naczelnika Państwa.
Sceau du Chef de l'Etat.
3. Pieczęć władz i urzędów państwowych.
Sceau des autorités et des services d'Etat.
4. Flaga narodowa.
Pavillon national.
5. Flaga Naczelnika Państwa.
Pavillon du Chef de l'Etat.
6. Flaga handlowa oraz przedstawicieli dyplomatycznych i konsularnych.
Pavillon de commerce et des représentants diplomatiques et consulaires.
7. Flaga wojenna.
Pavillon de guerre.
8. Proporzec wywieszany na dziobie okrętu wojennego.
Pavillon de beaupré.
9. Znak wywieszany na szczycie masztu wielkiego okrętu wojennego.
Flamme hissée à la pomme du grand mât de navires de guerre.
- 10 i 10a. Chorągiew pułku i szkoły piechoty: strona prawa i lewa.
Drapeau de régiment et d'école d'infanterie: face et revers.
- 10b. Chorągiew pułku i szkoły piechoty: wymiary strony prawej i lewej.
Drapeau de régiment et d'école d'infanterie: dimensions de la face et du revers.
- 11 i 11a. Szandar pułku i szkoły jazdy: strona prawa i lewa.
Étendard de régiment et d'école de cavalerie: face et revers.
- 11b i 11c. Szandar pułku i szkoły jazdy: wymiary strony prawej i lewej.
Étendard de régiment et d'école de cavalerie: dimensions de la face et du revers.
12. Proporzcyk Naczelnika Państwa.
Guidon du Chef de l'Etat.

VI

13. *Flaga Ministra Spraw Wojskowych.
Pavillon du Ministre de la Guerre.*
14. *Flaga Szefa Departamentu Spraw Morskich.
Pavillon du Chef du Département de la Marine.*
15. *Flaga Vice-Admirala.
Pavillon de Vice-Amiral.*
16. *Flaga Kontr-Admirala.
Pavillon de Contre-Amiral.*
17. *Flaga generała wojsk polskich w czasie służbowej podróży na
statku wojennym.
Pavillon de général de l'armée polonaise en voyage de service
à bord d'un navire de guerre.*
18. *Porporczyk dowódcy 1-go dywizjonu morskiego.
Guidon du commandant de la 1-re division navale.*
19. *Porporczyk dowódcy 2-go dywizjonu morskiego.
Guidon du commandant de la 2-ème division navale.*
20. *Porporczyk dowódcy 3-go dywizjonu morskiego.
Guidon du commandant de la 3-ème division navale.*
21. *Porporczyk dowódcy 4-go dywizjonu morskiego.
Guidon du commandant de la 4-ème division navale.*
22. *Porporczyk komandora.
Guidon de commodore.*
23. *Porporczyk starszego na redzie.
Guidon de commandant de rade.*

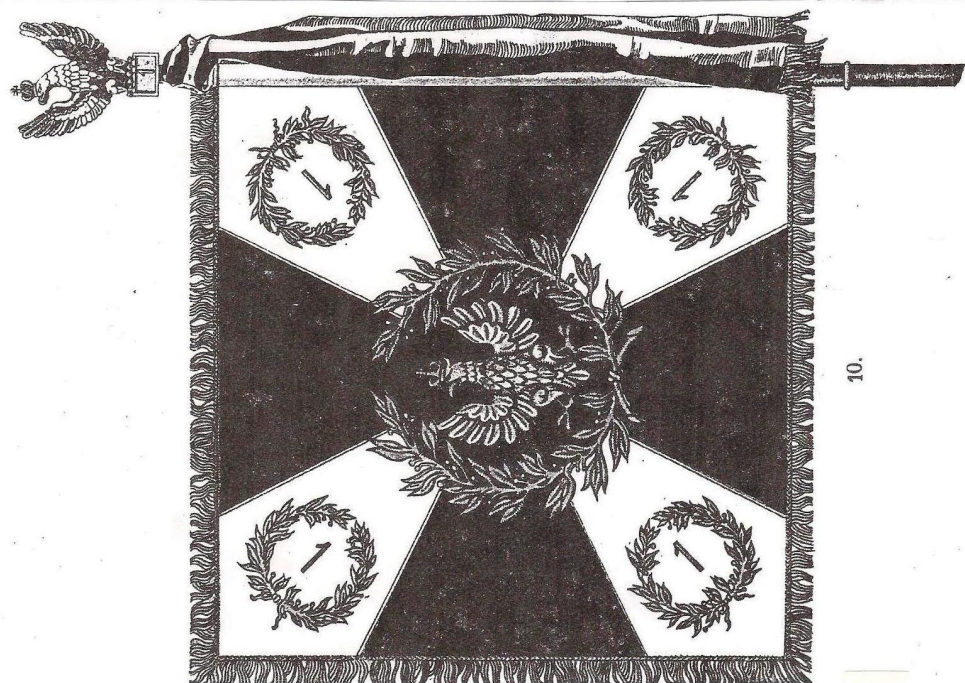
BIBLIOGRAFJA.—BIBLIOGRAPHIE.

1. *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej 1919 r., Nr. 69 z dn.
28 sierpnia, poz. 416.*
2. *Adam Chmiel.—„Barwa i chorągiew polska”. Biblioteka Krakow-
ska Nr. 56, Kraków 1919.*

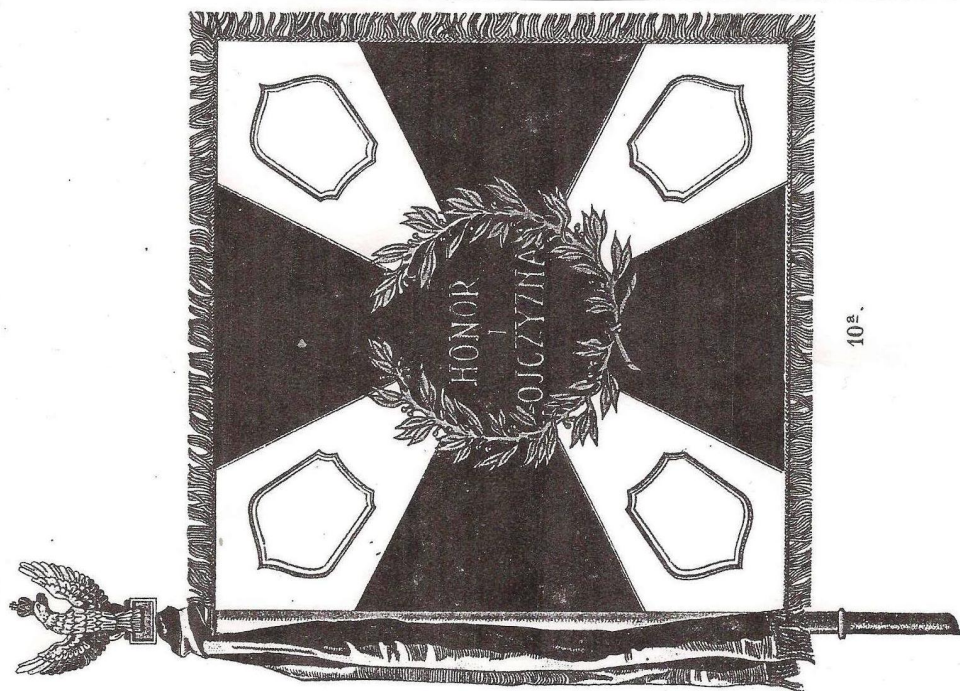
1234567890

10.2

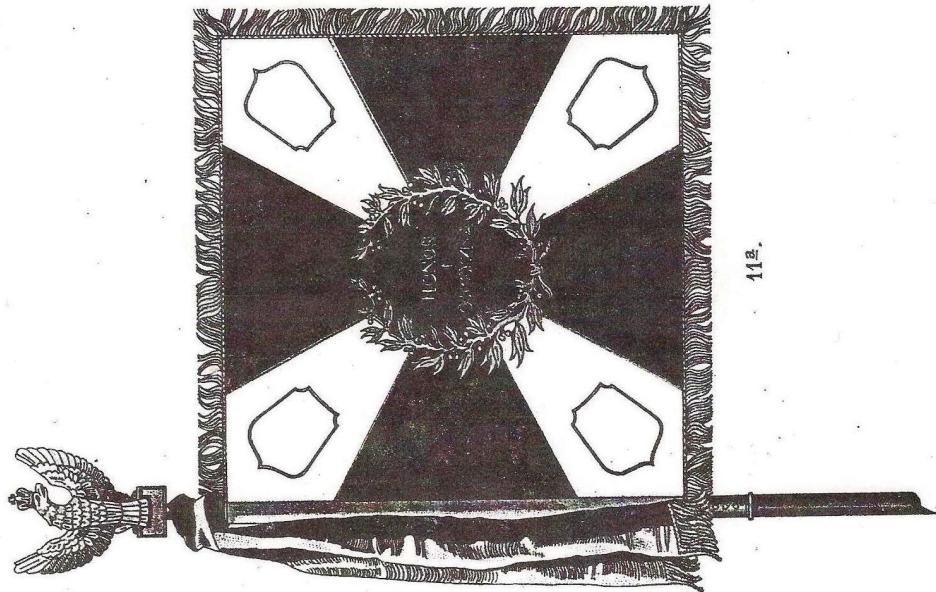

10.

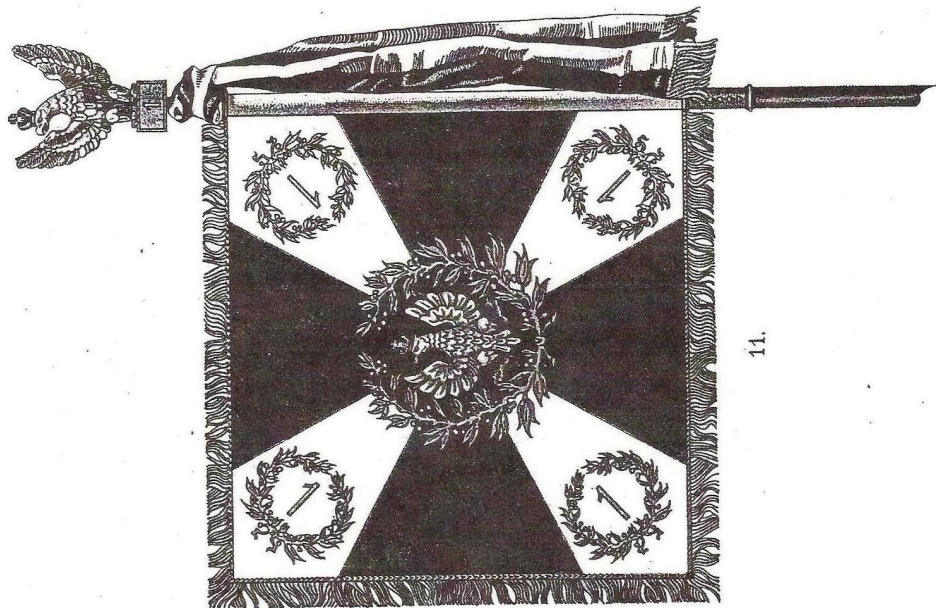
8

10^a.

11a.

11.

1014.

Rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia 2 października 1922 roku

o banderze i znakach rządowych statków morskich.

Na mocy art. 1 punkt 8 ustawy z dn. 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. № 69 poz. 416) zarządza się co następuje:

§ 1. Wszelkie statki morskie oraz pogłębiarki i łodzie stanowiące własność Rzeczypospolitej Polskiej, a znajdujące się w dyspozycji poszczególnych ministerstw, z wyjątkiem statków wojennych, podnoszą banderę handlową morską.

§ 2. Wymienione w § 1 statki, pogłębiarki i łodzie wywieszają podczas pełnienia swych funkcji służbowych prócz bandery specjalną flagę, zwaną znakiem, posiadającą godło Ministerstwa, w którego dyspozycji one się znajdują, względnie którego funkcje wykonywują.

§ 3. Specjalna flaga zwana znakiem (§ 2) przedstawia płachtę białego koloru wymiarów dowolnych (stosunek szerokości do długości 5:8) z odbiciem bandery polskich handlowych statków morskich w rogu górnym przy drzewcu i z odbiciem godła odpowiedniego ministerstwa w rogu dolnym ze strony przeciwnej (wzór № 1).

Godłem Ministerstwa Przemysłu i Handlu jest kotwica ze znakiem Merkurego barwy żółtej (wzór № 2). Godłem Ministerstwa Skarbu—laska Merkurego barwy żółtej (wzór № 3). Godłem Ministerstwa Poczty i Telegrafów—trąbka pocztowa ze strzałką błyskawicy barwy żółtej (wzór № 4).

§ 4. Banderę wywiesza się na rufie statku. W wypadkach, gdy bandera nie może być wywieszona na rufie, należy wywieszać ją na maszcie, znak wywiesza się na głównym maszcie, w łodziach na dziobie.

Jeżeli jeden i ten sam statek na wodach terytorjalnych polskich wykonywa jednocześnie funkcje różnych ministerstw—na maszcie względnie na dziobie wywiesza się dwa i więcej znaków.

§ 5. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrom: Przemysłu i Handlu, Skarbu, Poczty i Telegrafów oraz Spraw Zagranicznych.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Prezydent Ministrów: *Juljan Nowak*

Kierownik Ministerstwa Przemysłu i Handlu:

Henryk Strasburger

Minister Spraw Zagranicznych: *G. Narutowicz*

Minister Skarbu: *Jastrzębski*

Kierownik Ministerstwa Poczty i Telegrafów:

Moszczyński

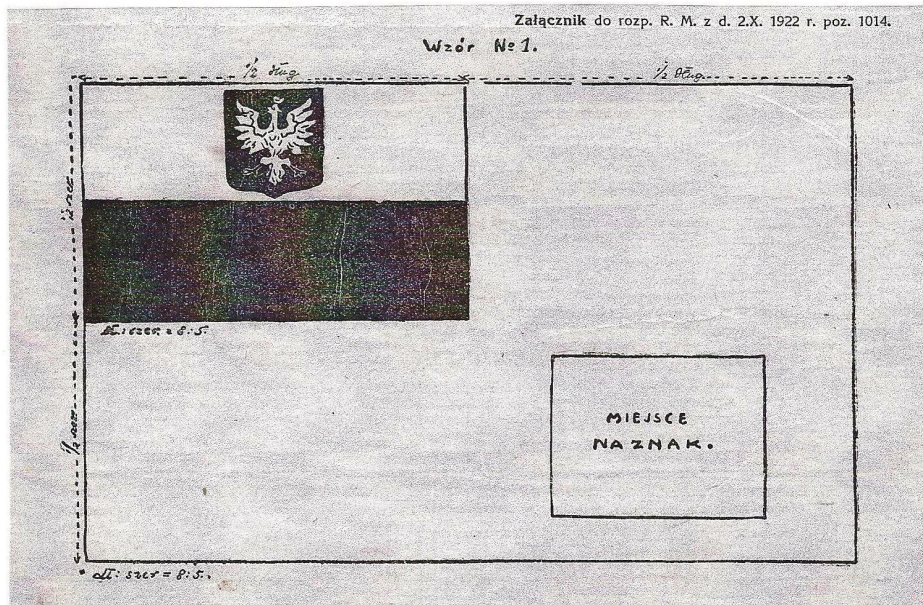
Ordinance of the Council of Ministers of 2 October 1922 on the ensign and flags of government vessels.

This ordinance requires that all government vessels, except of ships belonging to the navy, shall carry merchant flag (civil ensign) at stern. They should additionally carry (on mast) a special flag with an emblem of ministry to which they belong or in which service they are. That special flag of proportions 5:8 is white with the civil ensign in canton and an emblem in the lower part of the fly.

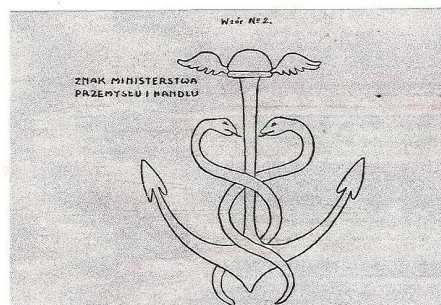
The model of such a flag (a rectangle denote place for an emblem) is reproduced on next page. The emblems shown are those of the Ministry of Industry and Commerce (nr 2), Ministry of Treasury (nr 3), and Ministry of Post and Telegraphs (nr 4). All emblems are yellow with black holding lines.

Ordinance of the Council of Ministers of 2 January 1924. This ordinance, published in the Dziennik Ustaw on 28 January 1924, is supplemental to the former one. It establishes the emblem of the Ministry of Agriculture and Natural Resources. The emblem is composed of a fish (flounder) superimposed on a trident crossed with an anchor. The emblem is yellow with black holding lines.

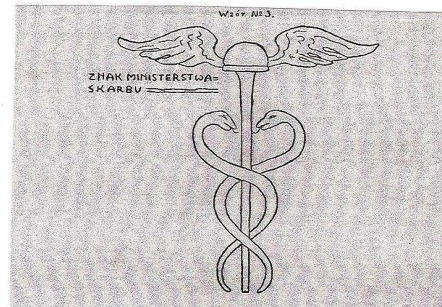
Wzór № 1.

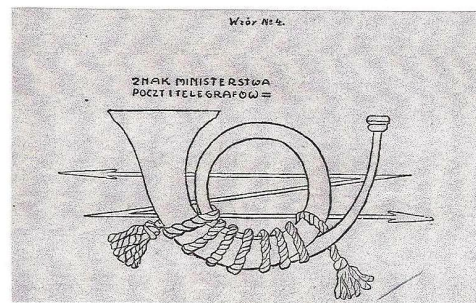
Wzór № 2.

Wzór № 3.

Wzór № 4.

87.

Rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia 2 stycznia 1924 roku

w przedmiocie uzupełnienia rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 października 1922 r. o banderze i znakach rządowych statków morskich.

Na mocy art. 1 punkt 8 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 69, poz. 416) zarządza się co następuje:

§ 1. W końcu ustępu drugiego § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 października 1922 r. o banderze i znakach rządowych statków morskich (Dz. U. R. P. Nr 112, poz. 1014) dodaje się następujące zdanie:

„Godłem Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych — trójrąb Neptuna, krzyżujący się z kotwicą, z rybą w środku barwy żółtej (wzór Nr 5)”.

Załącznik wymienionego rozporządzenia uzupełnia się przez dodanie wzoru Nr 5 — według załącznika do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. W § 5 wymienionego w § 1 rozporządzenia po wyrazie: „Skarbu” dodaje się wyrazy: „Rolnictwa i Dóbr Państwowych”.

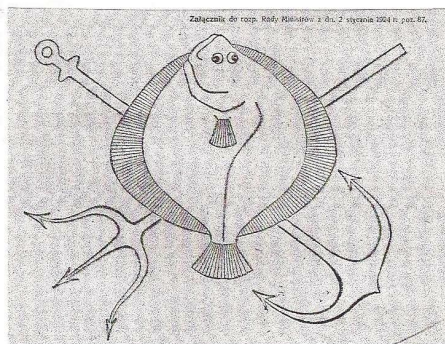
§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów
i Minister Skarbu: *W. Grabski*

Minister Przemysłu i Handlu: *Józef Kiedroń*

Kierownik Ministerstwa Spraw Zagranicznych: *Bertoni*

Kierownik Ministerstwa Rolnictwa
i Dóbr Państwowych: *J. Raczyński*

80-TA ROCZNICA PIERWSZEGO PODNIESIENIA BANDERY POLSKIEJ NAD MORZEM

Dziesiątego lutego minęła okrągła rocznica „Zaślubin Polski z Morzem”. Tego dnia, w 1920 roku Wojsko Polskie przejęło Pomorze zgodnie z postanowieniami Traktatu Wersalskiego. Dowódca Frontu Pomorskiego, gen Józef Haller od połowy stycznia posuwał się z armią lewym brzegiem Wisły na Pomorze, aby przejąć administrację z rąk urzędników pruskich. Kulminacją przejęcia Pomorza miało być uroczyste podniesienie bandery nad brzegiem morza. Bandera była już ustanowiona 1 sierpnia poprzedniego roku (nasi czytelnicy otrzymali kopię Dziennika Ustaw RP nr 69 z 28 sierpnia 1919 r w numerze 6 „Flagi”). Jednocześnie z podniesieniem bandery przewidziano pochylenie sztandarów pułkowych ku morzu, aż do dotknięcia do fal morskich, jako powitania polskiego morza przez Wojsko Polskie.

W ostatniej niemal, chwili wręczono generałowi dwa sygnety, z których jeden został rzucony przez Hallera do Morza. Były to pierścienie wręczone przez podkomisarza Naczelnej Rady Ludowej na Gdańsk i Pomorze, dr Józefa Wybickiego, prawnuka twórcy naszego hymnu narodowego. W ten sposób pierwsze podniesienie bandery polskiej po latach zaborów przeszło do historii pod nazwą „Zaślubin Polski z Morzem”, gdzie na plan pierwszy wysunął się barwny opis rzucania pierścienia z grawerowaną datą „10 luty 1920”, a podniesienie nowej bandery na maszt znalazło się w cieniu tego wydarzenia.

Sam generał Haller do końca życia nosił ów drugi pierścień na rękę, a o banderze tak wspominał - „Morska bandera polska zawisła wysoko na maszcie”.

Na podstawie odczytu, wygłoszonego dn. 8 lutego 2000 r, w Warszawie, na Sesji Naukowej „Polska Myśl i Polityka Morska XX w.” przez kmdr dr hab. Stanisława Kołaczyńskiego; przyg. A. Bełowski

SPOTKANIE Z WEKSYLOLOGAMI HISZPAŃSKIMI

W listopadzie 1999 r. na zaproszenie Centrum Flagi Ziemi przybyli Prezes i Wiceprezes Hiszpańskiego Towarzystwa Weksylologicznego Jesus Ruiz de Burgos Moreno i Carlos Fernandez Espeso. *Sociedad Española de Vexilologia* liczy 330 członków krajowych i zagranicznych. Co miesiąc organizowane są zebrania, a raz w roku konferencja naukowa.

W dniu 19 listopada w Instytucie Cervantesa w Warszawie, który ma siedzibę w budynku Ambasady Hiszpanii, odbyło się spotkanie, na którym goście wygłosili referaty na temat ostatnich badań nad weksylologią hiszpańską. Podobnie jak u nas, jednym z głównych przedmiotów działalności SEV jest kreowanie nowych flag dla miast i gmin.

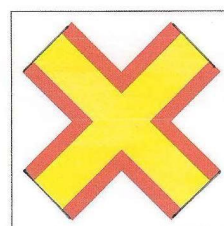
Nazajutrz w siedzibie PTW odbyło się spotkanie, którego gospodarzem był wiceprezes A. Bełłowski. W bezpośrednich rozmowach ustalono zasady współpracy - wymiany publikacji i nowości.

Na zdjęciach od lewej ku prawej:

Jesus Ruiz de Burgos Moreno,
Carlos Fernandez Espeso,
Andrzej Bełłowski,
Władysław Serwatowski

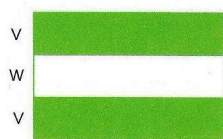
Alfred Znamierowski,
Jesus Ruiz de Burgos Moreno,
Andrzej Bełłowski

Y,R/W

Flaga Hiszpańskiego Towarzystwa
Weksylologicznego

FLAGI HISZPAŃSKICH WSPÓLNOT AUTONOMICZNYCH

ANDALUZJA

ARAGONIA

ASTURIA

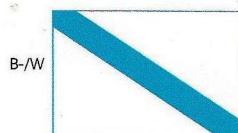
BALEARY

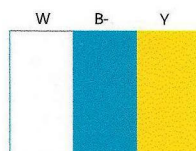
BASKONIA

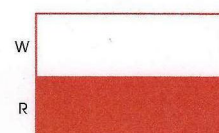
ESTREMADURA

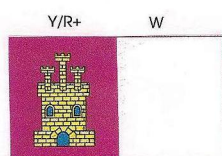
GALICIA

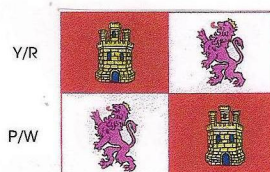
WYSPY KANARYJSKIE

KANTABRIA

KASTYLIA-LA MANCHA

KASTYLIA-LEÓN

KATALONIA

MADRYT

MURCJA

NAWARRA

LA RIOJA

WALENCJA

Z ŻYCIA TOWARZYSTWA

Wkroczyliśmy w rok 2000 - rok w którym upływa kadencja władz Towarzystwa. Niebawem zbierzemy się na Walne Zebranie, aby wybrać nowy zarząd. Prezes A. Znamierowski wygłosi obszerny referat, ale Zarząd postanowił, aby w naszym piśmie, które już dziś regularnie wychodzi dać zwięzłe informacje o bieżącej działalności. Ważne jest to zwłaszcza dla członków, którzy mieszkają dalej od Warszawy i nie mogą być na naszych zebraniach ogólnych. Przypominamy więc najważniejsze wydarzenia weksylologiczne z okresu ostatniej kadencji.

- Wystawa „Godło i Barwa Polski Samorządowej” (która była wydarzeniem roku 1998), organizowana przez Instytut Wzornictwa Przemysłowego, przy udziale Polskiego Towarzystwa Weksylologicznego, odwiedziła kilka miast: Warszawę, Łódź, Gliwice i Płock. Wystawie towarzyszyło wydawnictwo o tym samym, co wystawa tytule, w którym po raz pierwszy zaprezentowano blisko 200 polskich flag samorządowych.
- Inicjatywa PTW powołania Komisji, opiniującej nowe znaki zaszczytne, została uwieńczona sukcesem. Minister Spraw Wewnętrznych powołał, Rozporządzeniem z dnia 20 stycznia 2000 r., komisję złożoną z weksylologów i heraldyków. W jej skład weszli m.in. członkowie naszego Towarzystwa. Zakończyło to działalność „heraldycznego punktu konsultacyjnego”, który choć był inicjatywą prywatną trzech osób, zdołał ulokować się w budynku MSWiA.
- Nowości flagowe prezentowane są na naszych zebraniach (ostatnie to 9 października i 6 listopada 1999 r i 7 lutego br) w oparciu o doniesienia weksylologów z zagranicy. W mniejszym stopniu opieramy się na doniesieniach z Internetu (FOTW), które nie zawsze są wiarygodne - zwłaszcza co do szczegółów.
- Stałe informacje o flagach publikowane są w czasopiśmie UPR - „Najwyższy Czas” i w „Weksyli@nach” (redagowanych przez W. Serwatowskiego, dostępnych w Internecie). Poroczyki klubów żeglarskich, od lipca ub. r. umieszcza kol. A. Bełowski w miesięczniku „Żagle”.
- Prezes A. Znamierowski uczestniczył 7-9 października ub. r. w kolokwium heraldycznym w Krakowie. Poświęcone było ono heraldyce samorządowej. Heraldycy krakowscy stworzyli herb dla Województwa Małopolskiego i kilku powiatów. Kolokwium zorganizowane zostało przez oddział krakowski PTHer i odbyło się pod patronatem Marszałka Sejmiku Małopolskiego Marka Nawary, który jest przewodniczącym komisji rządowo - samorządowej. Reprezentowane były ośrodki: Warszawa, Lublin, Kraków, Poznań, Kielce i Gdańsk. Referaty były ciekawe, trzy poświęcone były herbom powiatów. Ustalono, że województwa będą miały trzy weksylia - flagę, chorągiew i sztandar. Zebrany przyświecała myśl przywrócenia chorągwi ziemskich. Oddział Krakowski PTHer zamierza materiały sesji opublikować.
- XVIII Międzynarodowy Kongres Weksylologiczny odbył się w mieście Victoria, stolicy Kolumbii Brytyjskiej w Kanadzie. Uczestników było znacznie mniej niż w 1995 r w Warszawie (ok. 70 osób). Z Polski brał udział tylko prezes PTW A. Znamierowski. Następny Kongres Międzynarodowy odbędzie się w 2001 roku w Yorku, w Anglii. Jest to okrągła rocznica ustanowienia obecnej flagi Zjednoczonego Królestwa (1801 r).
- Oprócz kongresu międzynarodowego będą też interesujące imprezy lokalne. Ukraińskie Towarzystwo Heraldyczne zaprasza w listopadzie b.r. na sesję jubileuszową upamiętniającą rocznicę powołania Towarzystwa, a Vexilologický Klub z Pragi zaprasza na II Kongres Narodowy, który odbędzie się w październiku w Usti nad Łabą.

oprac. A. Bełowski

POLSKIE TOWARZYSTWO WEKSYLOLOGICZNE

02-634 WARSZAWA, ul. Raclawicka 103

PREZES: Alfred Znamierowski

SEKRETARZ GENERALNY: Jacek Skorupski

WICEPREZESI: Andrzej Bełowski, Michał Godlewski

SKARBNIK: Leszek Błaszczyk

Adres dla korespondencji: 03-021 Warszawa, ul. Ziółowa 7

Tel.: (0-22) 793-05-10

Konto: PBK, IX Oddział w Warszawie, Numer konta 11101040-541170-2700-1-91.

- Ze słownika weksylologicznego: weksylepka – nalepka o tematyce weksylologicznej, np. w kształcie flagi lub w barwach narodowych, przeznaczona do umieszczania na samochodach, towarach, murach.
- Fabryka wyrobów tabaczknych spiera się w sądzie z gorzelnią o to, która z nich ma prawo oznaczać swoje wyroby nazwiskiem króla Jana III Sobieskiego. O tempora, o mores! Wkrótce posłyszemy zapewne o podpaskach „Dołęga” (ze skrzydełkami), prezerwatywach „Roch” i specjalnym papierze toaletowym dla masochistów „Rola”. I pomyśleć, że kiedyś oburzenie wywołało nazwanie trawlera rybackiego „Fryderyk Chopin”.
- Jak podało „Życie Warszawy” (18-19.12.1999) Dom Pracy Twórczej Dziennikarzy mieszczący się w pałacu w Zaborowie koło Warszawy miał w latach siedemdziesiątych swoją flagę: żółto – białą – zieloną z gałązką dębową pośrodku. Wymyślił ją ówczesny dyrektor Domu Andrzej Domaszowski. Flaga była wciągana na maszt przed pałacem podczas uroczystości. Była też używana taka sama chorągiewka na „Warszawie” dyrektora.
- Ze słownika weksylologicznego: szturmówka – niewielka czerwona flaga, często szersza niż dłuższa, noszona podczas pochodów, a także używana do przystrajania ulic w czasie świąt i imprez robotniczych. Bywały też czasami szturmówki białe – czerwone.
- „Morze” w numerze 12/99 zamieszcza interesujący artykuł o nowych nabytkach Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku. Są to różne bandery wojenne sprzed 1939 roku, które Muzeum dostało w darze od swojego szwedzkiego odpowiednika.
- „...wizerunek orła w polu heraldycznym...”. W Dzienniku Ustaw nr 97/1999 ukazało się Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wzoru i trybu nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji. Szkoda, że Pan Minister nie zwrócił się przed podpisaniem tego zarządzenia o opinię do Komisji Heraldycznej, gdyż wiele w nim niejasności, dziwnych sformułowań (vide cytaty) i nieścisłości.
- Premiera Jerzego Buzka podczas wizyty w jednostce wojskowej w Ostrowie Wielkopolskim witały trzy flagi: państwowa, OPPA i miejska Ostrowa.
- Zanika polska bandera cywilna. Coraz więcej polskich statków pływa pod tanimi banderami Malty, Cypru, Liberii, Bahamów, Panamy, Saint Vincent i Grenadynów, Vanuatu oraz Wysp Marshalla.
- Władze samorządowe Wielkopolski i Podlasia ustanowiły swoje flagi i herby. Przy okazji wybuchły spory o wygląd orła. Brak korony część radnych uznała za sowietyzację herbu.
- „Flagi za flagi” to tytuł artykułu w „Gazecie Wyborczej” z 28.02.2000 opisującego beczeszczanie polskich flag przed naszymi przedstawicielstwami dyplomatycznymi w Moskwie i Petersburgu, w odwecie za podobny incydent z flagą rosyjską w Poznaniu.
- Sąd kubański skazał na 3 lata więzienia obywatela „za obrazę symbolu narodowego”, której dopuścił się wieszając flagę Kuby odwrotnie (trójkątem do dołu).
- Władze Jerozolimy na przyjazd francuskiego premiera p. Lionela Jospina udekorowały miasto flagami holenderskimi. No cóż, kolory te same. Do incydentu weksylialnego (!) nie doszło, gdyż w ostatniej chwili ktoś pomyłkę zauważył i flagi zmieniono. Trzeba zauważyć, że obce flagi stwarzają spore problemy Izraelczykom. Gdy bawił tam nasz premier, polskie flagi powieszone pionowo miały pas biały z prawej strony.

Redakcja: Michał Godlewski